REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 271. Brașov, Luni-Marți 9 (22) Decemvrie 1908.

O interpelațiune.

In comunicarea ce am primit'o din Cluj și am publicat'o în numărul trecut al foaiei noastre se zice:

.... In ziua de 16 Decemvrie n. s'au întrunit în număr de peste cinci-zeci de inși la Cluj, fruntași români ai comitatului, și în cea mai bună înțelegere au hotărât constituirea *clubului naționalist român*, pentru comitatul Cojocna și orașul Cluj, *în cadrele și cu programul partidului naționalist regnicolar...*

Două impresiuni am avut, când am cetit aceasta împărtășire, una de bucurie, ce-o simțim întotdeauna când vedem în sânul Românilor o mișcare pornită cu bune intențiuni pe multiplele terene ale desvoltării noastre naționale, și alta de surprisă și de nedumerire.

Am fost întru câtva surprinși văzând, că, după aproape un an de zile de stagnare a așanumitei „reorganizări", încercate de clubul naționalist din camera ungară, se ivește acuma, tocmai în Cluj, o inițiativă, ce are aparența de a sta în legătură cu acea „reorganizare"; am fost surprinși mai ales auzând pentru prima-oară vorbindu-se la noi în Ardeal de un club român comitatens „naționalist" și de un „program al partidului naționalist regnicolar". Ne-am întrebat apoi cu nedumerire, dacă calea aleasă în cazul de față de cei cincizeci de fruntași din orașul Cluj și comitat este bine aleasă și dacă, în împrejurările actuale dificile, ba foarte critice, ea poate fi priincioasă marilor noastre interese de solidaritate și de consolidare națională, ori nu?

După ce am socotit până acuma și pe Românii fruntași din comitatul Cojocnei ca aparținând partidului național român și ca aderenți ai programului nostru politic dela 1881, ne-am mai întrebat dacă dânșii consideră cumva și acest mod de constituire și organizare drept o continuare a luptei naționale din trecut, sau îl privesc nu numai ca o introducere a unui nou metod de luptă, ci deadreptul ca inaugurare a unni partid nou c'un program nou?

Poate că ne va da lămuriri în privința aceasta „programul de acțiune" care — cum ne spune comunicatul din Cluj — a rămas a se fixa în proxima ședință generală a clubului. Până atunci înclinăm mai mult a presupune, că la constituirea „clubului comitatens naționalist" nu s'a intenționat crearea unui partid nou; ba suntem aplecați a crede, că, dacă cei cincizeci de fruntași, cari au făcut constituirea, ar fi interpelați în privința aceasta, nu s'ar afla poate nici unul din ei, care să admită că ar voi să părăsească partidul și programul național, ci vor zice probabil numai că împrejurările schimbate, după adoptarea tacticei de luptă a „activității", aduc cu sine ca să se schimbe și modul de luptă, înlocuinduse programul partidului național cu programul partidului naționalist.

S'ar părea că e mare deosebirea, ear, dupăce și azi mai sunt încă în vigoare ordonanțele lui Hieronymi îndreptate în contra partidului nostru național, conziderațiuni de oportunitate par a face și mai plausibilă constituirea „în cadrul și în programul partidului naționalist regnicolar". Aceasta este și remâne însă nu numai o părere foarte înșelătoare a acelora, cari nu cunosc și nu și-au dat silința a cunoaște mai deaproape și mai temeinic rostul și fazele desvoltării istorice a partidului nostru național, dar este o părere chiar lipsită de orice îndreptățire și temeiu, și aceasta din simpla cauză, că partidul nostru național există și va exista câtă vreme va fi viuă conștiința națională în sânul poporului nostru, ear un partid național „regnicolar" pe cât știm noi nu există, nu mai cu samă în sânul nostru al Românilor. Noi am cunoscut și cunoaștem până azi numai un partid național român, care s'a constituit pe baza unui program național la 1881 și care, după propria mărturisire a deputaților noștri activiști, i-au ales pe aceștia pe baza aceluiași program în dieta ungară. In dietă știm că deputății români au format împreună cu deputății slovaci și sârbi un club, pe care l'au numit club naționalist și că de atunci există un „club naționalist dietal".

De aici încolo știm numai ceeace am putut vedea și înțelege din atitudinea deputaților noștri activiști în parlament. Nu voim și nu este locul aici a ne da părerea asupra acestei atitudini. Constatăm numai două momente: Deputății români totdeauna au susținut, că în noua grupare a clubului naționalist dietal, deputății fiecărei naționalități și-au rezervat păstrarea intactă a programului lor național; ear față cu alegătorii lor și cu marele public român totdeauna au afirmat, că atitudinea lor n'ar prejudeca programului partidului nostru național.

Cum ajungem dar noi deodată în comitatul Clujului să ne constituim nu pe baza programului național recunoscut de toți Românii, ci pe baza unui program, care nu ne este cunoscut?

Pe cât vedem din foile din Cluj, care au luat notă de constituirea clubului comitatens naționalist, la acea constituire a fost de față și d-l deputat Dr. Alesandru Vaida-Voevod. Il rugăm deci în interesul cauzei naționale, precum și în interesul nizuințelor juste și admisibile pentru cauza generală a naționalităților, să ne lămurească, sau — ceea-ce ar fi și mai bine și mai potrivit — să stărue pe lângă președintele clubului și pe lângă club însuși, să ne dea o explicare cu privire la organizarea — căci la Cluj n'a mai fost vorba de reorganizare — a unui parțid al clubului naționalist dietal în toată țara.

Din Reichsrathul austriac. După o desbatere îndelungată camera auztriacă a adoptat cu 232 voturi contra 139 proiectul de lege al autorizării cu privire la raporturile comerciale.

Dr. Lueger despre legăturile comerciale cu România. Primarul Vienei Dr. *Lueger*, în cursul ședinței consiliului municipal, răspunzând unei interpelări cu privire la șanzele de votare ale proiectului de lege autorizând guvernul să tranșeze raporturile comerciale cu străinătatea, declară că atât dânsul cât și ceilalți trimiși ai orașului Viena în parlament au votat proiectul de lege. Tratatul de comerț cu Serbia, a zis Dr. Lueger, se bucură, este drept, de foarte puține simpatii la Viena, dar întru cât privește România, Dr. Lueger zice, că va depune toată influența sa pentru a se consolida legăturile de comerț cu această țară și pentru a se acorda astfel patriei austriace un puternic punct de sprijin în peninsula Balcanică.

Care a fost problema lui Andrassy la Viena.

Ziarele din Budapesta și Viena se ocupă toate de criza politică ce se pregătește în Ungaria și de problema ce se crede că a avut'o contele Andrassy mergând la Viena la expresa rugare a ministrului-președinte Wekerle. Despre aceasta problemă »Pester Lloyd« care are informațiunî de multe ori de mâna întâi, primește dela Viena următoarele deslușiri: I-se spune că scopul călătoriei contelui Andrassy să fi fost înainte de toate de a raporta Coroanei asupra celor petrecute în timpul din urmă. A doua problemă a lui a fost de a urgita acele măsuri dela cari cabinetul așteaptă sanarea situațiunii în parlament. Acestea sunt așa numitele cestiuni ale armatei.

Se știe — zice numitul ziar — că cestiunea limbei de comandă a rămas după pactul dela 1906 să fie rezolvată mai târziu. Concesiunile așteptate în cestiunea limbei în armată pot fi căutate numai în cadrul regimentelor. Se va tracta deci numai de limba de comunicare cu soldații. Incă pe vremea cabinetului Fejervary, Andrassy să fi propus ca limba de comunicare cu soldații să fie cea maghiară la toate regimentele recrutate în Ungaria. Cei din fruntea armatei să fie de părere că această concesiune se poate face fără ca să sufere interesele militare. Mai departe se tractează ca să fie introdusă limba maghiară pe toată linia în procedura penală militară. Aceasta iară nu ar da de dificultăți în cercurile militare. Ar rămânea dar numai afacerea steagurilor și emblemelor cari ar fi și mai ușor de rezolvat. Misiunea contelui Andrassy să fi fost de a aduce iarăși în curs aceste cestiuni și de a grăbi deciziunea cu privire la ele. N'a fost vorbă acuma în Viena nici de fuziune nici de cestiunea băncii — zice raportorul lui »P. Ll.« — ci de cestiunile militare și Adrassy va fi arătat Monarchului că dacă s'ar putea acuma înainte de ultimul termin să se facă împăcarea militară, va fi foarte ușurată aplanarea cestiunii băncii precum și problema unei eventuale fuziuni la care e vorba de un nou partid, în care vor intra toți câți vor primi programul de acțiuni, și nu de o contopire a partidelor din coaliție.

*

Sâmbătă s'a publicat în Viena o importantă *comunicare oficială* asupra învoielei în cestiunile militare. Iată ce se zice în acest comunicat între altele: Dorințele naționale ale Ungurilor în privința militară le sunt cunoscute cercurilor competente de aproape doi ani și în aceste cercuri ele se consideră ca din punct de vedere militar realizabile deoarece comuniunea și unitatea armatei nu par atinse prin împlinirea lor.

Se mai constată în amintitul comunicat că ultima decisiune și încheierea învoielii militare poate să urmeze în curând având în vedere situațiunea interioară și exterioară.

Numita foaie mai vorbește apoi despre guvernul austriac care până acuma n'a primit nici o împărtășire cu privire la învoiala militară deși se afirmă că de doi ani sunt cunoscute dorințele Ungurilor. Comunicatul amintit declară și în privința aceasta că guvernul austriac va fi înștiințat încă la timp despre decisiunile luate.

*

Foile unguresți au înregistrat cu cea mai mare atitudine cele ce s'au comunicat în »N. Fr. Presse« cu privire la bazele învoelii militare. Comentarele celor mai multe dintre organele independiste nu sunt nefavorabile învoielii schițate și chiar și Hollo scrie în »Magyarorszag« că dacă învoiala militară se va realiza pe aceste baze, se va putea semnala un progres însemnat din punctul de vedere al dreptului public ungar.

In cercurile informate din Viena se dă de asemenea mare atențiune lucrului și se mărturisește că ultimele negocieri ale contelui Andrassy în Viena au adus cu sine o însemnată apropiere în cestiunile militare.

Deschiderea parlamentului turcesc.

Joi, precum am amintit, s'a deschis în mod solemn parlamentul turcesc. La oarele 11 jum. deputații și-au făcut intrarea, în număr de vreo 200, îmbrăcați în cea mai mare parte în gheroc și fes roșu. Se disting vreo 15 uniforme de ofițeri precum și turbane albe ale celor 30 de ulemale venite să asiste la ceremonie. Numai trei arabi au apărut în burnusurile lor pitorești.

La 1 după amiazi, 101 focuri de tun au fost trase din mai multe puncte ale capitalei și de pe la vase de războiu, vestind orașul despre deschiderea solemnă a Parlamentului. La sosirea Suveranului în fața Parlamentului, forțele militare au dat onorurile cuvenite și muzica a cântat imnul național. Miniștrii au salutat pe Sultan, însoțindu-l până în Parlament. La intrarea Suveranului, toți cei de față s'au sculat în picioare, Suveranul a examinat un moment sala adunării, apoi liniștea stabilindu-se, primul secretar al Sultanului a dat cetire următorului *discurs al tronului*:

Domnilor senatori! Domnilor deputați!

In urma dificultăților întâmpinate in aplicarea constituției noastre, la urcarea noastră pe tron și în urma necesității arătate atunci de către înalții demnitari, camera deputaților a fost atunci închisă în mod provizoriu și aplicarea constituției suspendată până când populația a ajuns la gradul cerut de cultură prin propagarea instrucțiunei în popor.

Ne-am silit să înființăm școli în întreg imperiul și slavă Domnului, ținta noastră a fost atinsă. In urma răspândirei instrucțiunei publice, gradul de cultură din toate clasele societății s'a ridicat; atunci, în urma dorinței manifestate, și convins că va fi pentru binele imperiului, n'am stat la îndoială, dar am proclamat din nou constituțiunea, am ordonat alegeri nouî, convocând mai pe urmă și camera deputaților. După această schimbare administrativă, am încredințat demnitatea de mare vizir Kiamil-Pașa; dar pe când conziliul nostru de miniștri, constituit sub președenția sa, lucră la organizarea noului regim, *iată că principele Ferdinand al Bulgariei și valiul din Rumelia orientală pentru un motiv oare-care a călcat fidelitatea jurată imperiului nostru și a proclamat independența Bulgariei; mai pe urmă, Austro-Ungaria a comunicat sublimei Porți și Puterilor hotărîrea sa de a anexa Bosnia și Herțegovina, a cărora ocupație provizorie îi fusese încredințată prin tratatul dela Berlin. Aceste două evenimente, care violează drepturile noastre, ne-au cauzat o mare surprindere.* Conziliul nostru mi-

nisterial a luat atunci dispozițiile trebuincioase spre a apăra drepturile imperiului.

Relațiunile noastre cu toate Puterile celelalte sunt dintre cele mai bune. Sperăm că cu ajutorul marilor Puteri pretine, chestiunile politice în curs vor fi regulate în mod amical.

O altă mare grije este ca finanțele statului să fie bine regulate și ca echilibrul budgetar să fie stabil. Vom îngriji ca numărul școlarilor să fie sporit și ele să fie reorganizate spre o mai bună cultură. Armata de uscat și marina noastră vor fi de asemenea sporite și puse la înălțimea armamentului modern.

Sperăm că d-nii deputați se vor sili să studieze în mod serios toate proiectele de lege pregătite spre a da legi bine alcătuite, demne de a fi supuse aprobărei senatului.

Urând fericirea și prosperitatea imperiului, deschidem astăzi parlamentul. Dorința noastră neclintită este de a vedea guvernul nostru respectând mereu Constituțiunea. (*Aplauze prelungite: Să trăiască Sultanul nostru!*)

Să dea Dumnezeu ca această cameră să lucreze în totdeauna pentru binele țărei și ca întregul imperiu să fie fericit. (*Aplauze.*)

*

Sultanul și deputații au ascultat în picioare; apoi, Suveranul a spus că e fericit, de a fi venit în persoană să deschidă parlamentul și îi ură succes bun. Padișahul salută pe deputați după obiceiul țărei; deputații salutară pe Suveran la rândul lor, apoi Sultanul se retrase într'un salon de alături unde primi membrii clerului.

Bulgaria și discursul tronului turcesc. Din Sofia se anunță că pasagiul privitor la Bulgaria, din discursul tronului turcesc, a făcut în cercurile politice o impresie neplăcută. Mai ales a jignit șicana formalistică în titulatura dată Suveranului bulgar, de »guvernator general a Rumeliei orientale«, precum și apropierea causală dedusă în mod fals între anexiunea Bosniei și Herțegovinei și independența Bulgariei, vrând să arate prin aceasta și pe Bulgaria ca pe un copil neastâmpărat, care ar merita să fie pedepsit.

Cercurile guvernamentale nu iau însă aceasta în mod prea tragic. In tot cazul se așteaptă a se vedea ce atitudine va lua guvernul față de discursul tronului turcesc.

Ziarele primesc din Constantinopol știrea să representantul diplomatic bulgar n'a fost învitat la solemnitatea deschiderei Parlamentului, și consideră aceasta ca o consecință a intervenției baronului Marschall, decanul corpului diplomatic din Constantinopol. Cercurile ministeriale din Sofia consideră aceasta cu multă liniște și declară, cu drept cuvânt, că în tot cazul nu mai există relații diplomatice normale, în urma rechemărei lui Geschow.

Dăm loc astăzi unui alt articol ce-l primim ca ecou la articolul lui „Censor" publicat în nr. 260 al foaei noastre. O facem din același motiv din care am dat loc și articolului dintâi, ca să se aducă lumină cât mai mare în cestiunea școalelor și în deosebi să se cunoască cât mai bine dorințele și părerile ce domnesc în sânul învățătorimei noastre în ce privește acțiunea pentru salvarea școalelor noastre confesionale. N'am intenționat și nu putem intenționa de a lovi sau a da ocaziune altora să loviască în autoritățiie superioare bisericești-școlare. Nu putem deci să considerăm de îndreptățite imputările ce ni-le face „Telegraful Român" în numărul său cel mai nou. Ii vom dovedi la rândul nostru că dacă am avut în vedere binele și soartea școalelor, n'am uitat nici de respectul ce se datorește tuturor celor ce sunt puși în fruntea lor și în privința aceasta totdeauna am făcut rezervele noastre. Dar vor înțelege cei de pe lângă Conzistoriu, că nu poate omul, ori cât de imparțial și binevoitor ar fi, să arate care e oftul și durerea dăscălimei noastre fără ca să lase pe cei ce vor să fie interpreții cugetării și sentimentelor ei să spună tot ce au pe inimă. Nu e vina noastră dacă acești dascăli sunt de părere că în mânia tuturor programelor și credeurilor publicate în „Tel. Rom." în cestiunea școalelor confesionale, nu se face destul din partea cercurilor conducătoare pentru apărarea la timp și cu efect a existenței școalelor confesionale.

Situația invățătorilor noștri.

Mai rar o cestiune de interes național, care să agite cu atâta foc publicul românesc și în special lumea pedagogică, ca cestiunea existenței școalelor noastre confesionale. Discuțiuni înfocate și frumos ticluite pe hârtie, propuneri și sfaturi care de care mai salutare răsună în lung și 'n lat prin toate ziarele noastre. Veștile despre pășirea la fapte pentru mântuirea școalelor noastre confesionale însă sunt rare de tot și în timpul din urmă au încetat cu desăvârșire.

Din acestea reiese cât de puțin e numărul acelor chiemați, cărora din convingere și nefățărită dragoste le zace la inimă binele școalei și starea învățătorilor noștri. E mult mai mare numărul acelor chemați, cari sau din necunoștință sau din oarecare interes ascuns sau chiar din răință nu-și sfarmă capul cu cestiunea școalelor.

Nu-i vorbă, că mulți stau în nelucrare, nefiind orientați în întreaga afacere. Neorientați sunt învățătorii, preoții, senatele școlare, protopopii, ba chiar și consistoarele noastre.

Causele acestor neorientări sunt arătate destul de clar în Nr. 260 al »Gaz. Transilvaniei« articolul cu titula de sus de d-l Censor. Cele scrise de d-l Censor cu atâta claritate și franchețâ, denotă pe cunoscătorul adânc al stărei școalelor și învățătorilor noștri în aceste timpuri furtunoase și de grea ispită pentru fiecare învățător român. Cutez a afirma, că cele scrise de dânsul sunt convingerile și credințele neclintite ale întregei obști învățătorești. Cei chemați a dirigia soartea școalelor și învățătorilor noștri, vor afla în cele scrise de d-l Censor, mărturisirea nejenată a tuturor învățătorilor nemulțumiți și sătui de tactica de »doi bani în trei pungi«.

Viitorul apropiat va dovedi, că nu va trece mult și 70—80% din școalele noastre vor fi îndrumate a cere ajutorul de stat, neputând întregi salarele învățătorești din al lor propriu. Autoritățile școalelor noastre confesionale prea bine o știu aceasta, dar cu toate acestea întârzie a face pașii de lipsă pentre dobândirea mai de timpuriu a acelor ajutoare, prin ceea ce se produce o pierdere materială națională destul de însemnată, dacă vom considera că în contul acelor ajutoare în decurs de 2 ani, câți bani ar fi incurs in pungă românească.

Dar perdere mult mai însemnată de cât aceasta formează împrejurarea că în sânul învățătorilor noștri tot mai mult se înrădăcinează convingerea, că ai noștrii, conștii de greutățile lor materiale de neînvins, trăgănează aranjarea cestiunei salarelor și acolo unde imprejurările o permit aceasta. Prin aceasta se produce o răceală în inima învățătorilor față de autoritățile bisericești școltre, cari nu arată destulă bunăvoință față de starea lor de nesuferit, și și ceea ce fac, fac mai mult siliți.

Cumcă în cauza delăturărei acestor neajunsuri, înșiși învățătorii ar putea face ceva în *o anchetă generală a învățătorilor*, pe care o propune Censor, abia o cred.

Trecutul apropiat, cu fiascul desăvârșit al anchetei învățătorilor de acum 2 ani, e o dovadă destul de tristă în privința asta.

Și asta nu doar că învățătorii întruniți în acea anchetă nu ar fi adus hotărâri destul de frumoase și atât de folositoare pentru școalele și învățătorii noștri, ci pentru că acele hotărâri au avut o soarte și resolvare atât de mașteră.

Și prin aceasta se arată puținul respect, cu care învrednicesc consistoarele noastre nizuința spre bine a învățătorilor noștri.

Nu zic, că o anchetă cu o țântă bine stabilită și cu un program precis, nu ar fi un potrivit espedient, pentru sanarea multelor neajunsuri, dar cine ne garantează că aceasta ar avea o soarte mai bună ca cea precedentă?

Censor II.

Complicațiunile în Orient.

Boicotul nu mai vrea să contenească, ba în Varona, unde a sosit în 18 Decemvrie o corabie a societății Lloyd, s'a întâmplat la transportul postei austriace escese și bătăi. In urma aceasta ambasadorul Pallavicini a făcut serioase remonstrațiuni guvernului turcesc. De altfel guvernul turcesc a avizat pe valiii din provincie să lucre pentru ca să înceteze boicotul.

*

Prințul Muntenegrului a declarat unui redactor dela »Daily Mail«: Muntenegrul va păzi pacea până ce conferența va decide soartea lui. Dacă nu vom primi Spizza și dacă Bosnia și Herțegovina nu vor primi autonomie, *noi trebue să aducem marea jertfă a unui răsboiu*, cu toate că avem așa puține prospecte de succes.

*

De mult e vorba ca ministrul de externe rusesc Isvolski să țină o vorbire, sau mai bine zis un expozeu, asupra situațiunei exterioare în Dumă. Acum s'a decis ca acest expozeu să-l facă Vinerea viitoare când se va desbate budgetul ministeriului de externe, vorbind despre politica exterioară a Rusiei. Mai înainte de a vorbi, ministrul Isvolski va comunica președintelui Dumei, Komiachof cuprinsul exposeului său. Aceasta o face pentru ca partidele Dumei să fie de cu vreme informate despre cuprinsul vorbirei ca să-și precizeze poziția față cu cele cuprinse în ea.

*

Scupștina muntenegreană a adresat *Dumei o telegramă*, în care constată dificultățile create desvoltărei pacifice a Muntenegrului prin anexarea Bosniei. Scupștina face urări ca Duma rusă să-și amintească de legăturile de sânge cari o leagă de Muntenegru și s'o susție la ora primejdiei, aducând astfel folos intereselor întregei lumi slave. Depeșa aceasta a fost salutată de Dumă cu călduroase ovațiuni.

*

Răspunsul Rusiei la nota austro-ungară a sosit la Viena Sâmbătă. Acest răspuns conține propunerea ca cele două cabinete să între într'un schimb de păreri înainte de întrunirea conferenței europene și să se înțeleagă astfel încât conferența să n'aibă decât a înregistra înțelegerea deja stabilită. Acest răspuns și alte semne indică că Rusia ar vrea acum să nu se mai întrunească conferența internațională propusă de ea.

*

Guvernul austro-ungar a comandat la fabrici germane material pentru 1000 de tunuri, pentrucă fabricile austro-ungare fiind supra-încărcate cu lucru, nu pot executa comenzile.

*

Adunarea district. din Matschva (Sârbia) a decis să doneze regimentului al șaselea cu reședința în localitate două tunuri cu toate accesoriile și munițiunile necesare.

*

Legea agrară în Dumă. »Agenția Westnik« află că Duma a continuat discuțiunea legei agrare. D-l Stolypin a pus în relief marea importanță a principiului individualității țăranului; propășirea țăranului este oprită de obsesiunea comunală; trebue în măsura posibilului să se acoarde țăranului ca să dispună liber de pământul său și să fie liberat de sclavagiul la care e supus de comună. Oarecari îngrădiri vor trebui stabilite prin lege dar numai cu privire la pământ iar nu și la proprietarul tare și sănătos al pământului; pentru imbecili și degenerați vor trebui legi speciale stabilind indivizibilitatea pământurilor. Ministrul anunță că până în prezent 3 milioane și jum. dejatine de pământ au devenit proprietăți individuale. Ministrul conchide zicând ca încrederea țarului în puterea țăranului rus a rămas neștirbită.

STIRILE ZILEI.

— 8 Decemvrie v.

Hramul bisericei Sf. Nicolae din Schéiul Brașovului s'a serbat și anul acesta cu mare pompă bisericească. Serviciul divin și parastasul întru memoria numeroșilor și marilor binefăcători ai bisericei a fost oficiat de preoții V. Voina, Dr. V. Saftu și I. Prișcu, iar cântările liturgice și funebrale au fost esecutate în mod înălțător de corul mixt al bisericei Sf. Nicolae sub conducerea d-lui prof. G. Dima. La serviciul divin și la parastas au participat număroși parochieni, elevii școalelor secundare și representanții bisericei Sf. Adormiri din cetate. După încunjurarea bisericei în procesiune, s'a împărțit între parochieni colivă și colac.

Sistarea cercetărilor în afacerea atentatelor din Blaj. Procurorul din Alba-Iulia a sistat continuarea cercetărilor spre a afla pe indivizii, cari au aruncat în aer cu dinamită crucea și »Piatra Libertății« din Blaj pe motivul, că nu există nici un indiciu, care ar putea să ducă pe urma celor vinovați...

Conferințe publice. In seria conferințelor publice, ce s'au anunțat până la Crăciun, a patra conferență a ținut o părintele I. *Prișcu* Duminecă seara 20 Dec. n. în sala gimnaziului român din loc, vorbind despre »Coran«, biblia Mohamedanilor. După-ce părintele Prișcu vorbește despre viața lui Mohamed, d-sa arată însemnătatea Coranului pentru Mohamedani citând părți din el și arătând punctele cardinale pe cari se bazează Coranul. Interesanta conferință a fost cu atențiune urmărită din partea publicului azistent, care a aplaudat și felicitat călduros pe conferențiar.

Prelegeri publice. Din însărcinarea comitetului despărțământului Brașov al »Asociațiunei« s'au ținut alaltăeri prelegeri publice în comunele: Stupini, Hăghic și Arpătac. In Stupini au preles membrii comitetului Dr. A. *Bogdan* și N. *Furnică* iar în comunele Hăghic și Arpătac d-nii prof. N. *Bogdan* și V. *Negulțiu*. Prelegerile s'au ținut cu ajutorul Skiopticonului. In toate trei comunele a asistat la prelegeri o mulțime mare de popor, care a urmărit cu un deosebit interes expunerile prelegătorilor.

Pentru soldații noștrii din Bosnia. Sâmbătă la amiazi s'a încheiat colecta inițiată în favorul soldaților noștri aflători în Bosnia, și în aceiași zi s'au expediat victualile îmbrăcămintea și banii dăruiți la locul destinațiunei. Din darea de samă ce ni se trimite din partea magistratului orașului Brașov rezultă că pe lângă haine și alimente s'a colectat în bani gata suma de *841 cor. 48 b.*, în care sumă este luat și venitul concertului de Vineri seara de 407 cor. 20 b.

Tuturor marinimoșilor donatori li-se exprimă pe aceasta cale cele mai profunde mulțumiri.

Agratiare. Ziarele maghiare aduc știrea că Maj. Sa Monarhul a agrațiat pe d-l Teodor V. *Păcățianu* redactorul responzabil al »Telegrafului Român" și i-a ertat pedeapsa de 10 luni închisoare de stat, la care a fost condamnat de curtea cu jurați din Cluj.

Reuniunea femeilor române din Blaj cu ziua de 13 Dec. și-a început și în anul acesta Seratele literare — scrie »Unirea« — fiind de față un public număros. Dșoara Elena Simtion a ținut o dizertație »Din datorințele femeiei« într'un limbagiu ales. cu observații fine și potrivite; a fost ascultată cu viu interes. După dizertație a declamat d-șoara Valeria Pop, cu mult simț poezia de G. Coșbuc »Doina« — »sufletul românului«. De încheiere d-șoara C. Deac a cântat la pian »Rhapsodia Română« de A. Sequens. Aplauzele sgomotoase ce au urmat au fost dovada cea mai elocuentă despre îndestulirea deosebită a publicului. La insistința celor de față d-șoara C. Deac a mai cântat secerând aplauze tot atât de furtunoase și sincere, ca și mai înainte. Publicul s'a depărtat îndestulit.

Reprezentanța orășenească va ținea Mercuri în 23 Decemvrie n. 1908 în sala de ședințe din casa »Sfatului« la 3 oare p. m. o adunare generală. I. Sub prezidiul D-lui vice-comite. Ordinea zilei: Alegerea adjunctului forestier orășenesc. II. Sub prezidiul primarului. Ordinea zilei: Nr. 21080—908. Raport și propunere în afacerea înființării instituțiunii de electricitate. I. Sen. —

Catastrofă minieră în Reșița. In baia din comuna Doman (lângă Reșița) s'a întâmplat în noaptea de 15 spre 16 Dec. aprinderea gazului din baie, care a stins acolo sub pământ viața alor 13 băieși, ce se aflau în ramificația »Almany«. Norocul că focul nu a pătruns și prin celelalte crânguri, că potopea pe toți cei 200 de băieși ce lucrau acolo. Intre cei 13 nenorociți sunt și 5 Români: George Ion, Ion Stan, Mihai Poienar, Octavian Gerga și Alesandru Dolău. Inmormântarea victimelor s'a făcut Vineri. La înmormântare au luat parte toți lucrătorii și funcționarii minelor.

Rutenii și jubileul Papei. Rutenii au organizat Vineri în Lemberg o serbare

u prilejul iubileului papal. Intrarea în ală n'a fost permisă decât cu bilete. Bărânii ruteni declaraseră de eri că vor urbura solemnitatea. In momentul când rofesorul Sovstun deschise serbarea cu uvintele »Trăiască papa!« se produse un nare zgomot și studenții adunați în mare umăr încearcă să pătrundă în sală. Poliia intervenind a operat 8 arestări. Studenții s'au dus apoi la internatul rutean, nde au spart ferestrile; elevii din internat, cari fuseseră siliți cu forța să cânte a serbare s'au asociat cu demonstranții.

Arestarea unor mari bande de criminali. Se anunță din Praga că în suburbiul Lieben, poliția a răușit să pună mâna pe o bandă de hoți bine organizată, care a făptuit numeroase furturi și care în timpul din urmă a comis și mai multe crime. Un membru al bandei în vârstă de 18 ani, anume Ioseph Müller, certându-se cu șeful bandei, și fiind amenințat cu moartea de acesta, a denunțat-o poliției. Ascunzătoarea bandei era într'o carieră de nisip, având numeroase galerii. Peștera aceasta era aranjată în mod foarte confortabil. In numeroasele odăi se aflau saltele de paie, oglinzi, dulapuri cu tot felul de mâncări și beuturi, în sticle și butoae. Gospodăria era ținută de însăși sora denunțătorului Müller, o frumoasă fată de 16 ani, care a fost arestată. S'au găsit acolo sute de chei și instrumente de spărgători și peste 200 lămpi de accetilenă. Afară de îngrijitoarea casei, au mai fost arestați 4 membri ai bandei. Șeful însă a reușit să fugă.

Dela societatea meseriașilor din Blaj. Duminecă în 13 Decemvrie s'a inaugurat seria de conferențe pentru meseriași.

Patru baloane pentru armata germană. Ziarul »Standard« află din Berlin, că armata germană va fi în curând înzestrată cu patru baloane mari, a căror construcție e dirigiată de Zeppelin în persoană. Se vor construi și docuri speciale pentru păstrarea baloanelor.

Contra pornografiei. Consilierul comunal Lautenberg din Viena, om foarte religios, a denunțat poliției faptul că cafenelele și hotelurile pun la dispoziția publicului ultimul număr din »Simplicissimus«, care publică nuduri. Poliția făcând anchetă a intentat proces mai multor proprietari de localuri publice.

O afacere scandaloasă. Un ziar de seară publică știrea senzațională că institutul de hidroterapie pentru femei, din Budapesta a fost închis. S'a stabilit că proprietarul institutului Cosmitzer, organiza orgii cu femeile ce se căutau la el. Afară de aceasta Cosmitzer maltrata pe paciente. Intre alte se povestește, că ar fi fost atacată bătrâna soție a generalului Szabo, căre a încetat din viață apoi din cauza spaimei prin care, a trecut. Cosmitzer e cunoscut ca »baron« titlu ce și l'a însușit fără nici un drept.

Sebeșul-mare (tract. Clujului) Dec. a. c.

Cursuri de analfabeți și șezători literare. Ziua de 30 Nov. v. este o zi memorabilă pentru comuna noastră Sebeșul-mare, tractul Clujului. In ziua aceasta preotul Aurel *Muntean* la Sf. biserică înaintea unui public număros a rostit o vorbire entusiasmată în legătură cu memoria marelui apostol al regenerării noastre bisericești Archiepiscopul și Metropolitul Andrei baron de Șaguna. A arătat în termini elogioși activitatea acestui bărbat providențial pentru autonomia bisericei noastre și pentru luminarea poporului nostru. Intre altele a zis: »Icoana activității acestui Moise al neamului nostru ar trebui să fie păstrată cu sfințenie în inima fie-cărui Român, servind de îndemn și model oricărei lucrări puse în serviciul binelui comun«.

A mai arătat părintele, că cea mai bună prăznuire a memoriei marelui bărbat e, ca preotul împreună cu învățătorul încă în ziua aceasta să înceapă din nou ținerea șezătorilor literare pentru redeșteptarea tineretului, iar pentru analfabeți (de cari din peste 2000 suflete sunt vre-o 1200) să se țină niște cursuri în decursul iernei, învățându-i cetitul și scrisul.

Cuvântul trup s'a făcut. După amiazi preotul cu învățătorul Iosif *Costea* s'au luat prin sat îndemnând tineretul și poporul să se adune în cele 2 centre fixate, unde după un plan unitar se va începe laudabila lucrare întru redeșteptarea și luminarea neamului nostru. Mulți poporeni se mirau de cele ce li-se spuneau, dar întrunindu-ne unii într'un centru sub conducerea păr. A. Muntean, iar alții în celălalt centru sub conducerea învăț. I. Costea, ne-am umplut de bucurie de cele ce ni-s'a spus, mulțumind lui D-zeu că ne-a învrednicit cu astfel de conducători, cari voesc binele și propășirea neamului nostru.

Un participant.

Drama d-lui Delavrancea.

Revista politică ilustr. »Reforma« vorbind despre drama »*Stefan cel Mare*«, cea mai nouă lucrare a d-lui Delavrancea scrie:

Piesa marelui nostru scriitor cuprinde ultimii doi ani din viața lui Stefan.

Intors din războiul din Pocuția, marele Domn sufere iarăși de rana dela picior, redeschisă și care reclamă cea mai dureroasă operație de pe vremuri: să fie arsă cu fierul roșu. Operația se face. Ștefan-Vodă o îndură cu un curaj stoic. Dar Domnitorul se vede pierind și adună pe boieri pentru a proclama domn pe fiul său Bogdan. Face asta fiindcă unii din boieri ar preferi lui Bogdan pe Ștefăniță. Crezându-l pe Ștefan sfârșit, acei din urmă cutează să-și afirme pe față preferința. Ștefan cel Mare revoltat, găsește puterea sa, se ridică de pe patu-i de suferință să ucidă cu mâna sa pe boierii răsvrătiți.

Nu pretindem a fi făcut aci un rezumat al întregei acțiuni; am schițat numai caracterul episodic al dramei, care nu se va putea reprezenta decât pe la sfârșitul lui Ianuarie viitor.

Iar în cele ce urmează resumăm imparțial impresiunile celor cari au asistat la cetirea piesei, și cari au plecat entusiasmați.

Nu atât de lucrarea dramatică; foarte mult însă de operă literară. Căci dacă sunt unele divergențe de păreri din primul punct de vedere, din cel de al doilea este o unanimitate cucerită.

Ca alcătuire teatrală, unii zic că piesa d-lui Delavrancea n'ar fi destul de tare; se simte că autorul n'a prea fost stăpân pe meșteșugul scenic în însăilarea acțiunei... E o părere... Dar ca valoare literară, și toți spun asta, va fi un cap de operă al literaturei românești.

— »Nu s'a scris până azi la noi ceva asemănător. Este o grandioasă epopee scrisă cu o măestrie incomparabilă. Delavrancea a făcut din Ștefan-cel-Mare un erou shakesperian. E din Shakespeare în această operă, de cel mai nobil și sguduitor avânt, de cea mai superbă poezie epică.«

...Cei cari vorbesc astfel nu sunt amici politici ai ilustrului orator... Sunt cei cari au fost față acasă la d-l Pompiliu Eliad când d-l Delavrancea a cetit piesa.. Ceace noi înregistrăm ca simpli cronicari.

O familie întreagă asfixiată de gazul aerian.

Brașov. 20 Dec. n. 1908.

O îngrozitoare catastrofă, căreia a căzut victimă o întreagă familie de muncitori harnici și cinstiți, s'a întâmplat Vineri spre Sâmbătă noaptea în locuința suterană din casa cu un etagiu a proprietarului Beldi din str. Cimitirului 10 a. In locuința suterană a acestui edificiu, constătătoare din două odăi, locuia cizmarul ungur Nagy Gabor cu soția lui Ana născută Kozma și cu fetița lor în etate de 5 ani, Eszter. Catastrofa, întâmplată din cauza pătrunderii gazului aerian în locuința familiei Nagy, *în urma căruia întreaga familie a fost asfixiată*, s'a descoperit deabia a doua zi pe la prânz. O servitoare, care venise pentru repararea unor ghete la locuința cizmarului Nagy, găsind ușa locuinței încuiată și după-ce a bătut de mai multeori în ușă, s'a uitat prin fereastra ușei în interiorul locuinței, pentru a se convinge dacă cumva locuitorii sunt sau nu acasă. Spre surprinderea ei observă zăcând în pat nemișcată și cu gura deschisă pe fetița Estor. Bătând din nou la ușă și văzând că nu se mișcă nimeni, servitoarea a alarmat pe locuitorii casei, cari presimțind o nenorocire, au avizat imediat poliția. Presentându-se un comisar de poliție și deschizându-se cu forța ușa, polițiștii și vecinii, cari se strânseseră în curtea casei, au fost loviți în față de mirosul penetrant al gazului aerian, care eșia din locuința nenorocitei familii. In acelaș moment observară zăcând în mijlocul odăii încleștati în brațe și fără viață pe cismarul Nagy și soția sa, iar în pat zăcea nemișcată fetița.

Medicul sosit la fața locului a constatat moartea celor trei victime, pricinuită de asfixiare prin pătrunderea în casă a gazului aerian. Pe fața și mânile soției cismarului s'au constatat răni și zgârieturi, provenite din mușcături. Se crede, că între soții Nagy, trezindu-se din somn, buimăciți de respirarea gazului otrăvitor, a avut loc o luptă nebună pentru a-și mântui viața. o apariție de altfel obicinuită între cei, cari stau să moară asfixiați. După constatarea celor întâmplate, cadavrele au fost transportate în casa rece a spitalului.

Despre cauzele acestei grozave catastrofe, cari încă nu sunt deplin constatete, ne-am putut culege următoarele informațiuni. Gazul aerian nu este întrodus în edificiul din Strada Cimitirului, este însă condus prin țevi pentru luminarea străzii. In urma cercetărilor făcute de esperți la fața locului, s'a constatat că țevile așezate în strada Prundului în fața caselor Simai și Avrigeanu au crepături, prin cari evaporând gazul a pătruns probabil în țevile, prin cari se scurge apa murdară din casele din strada cimitirului. Se crede că gazul aerian, ajungând prin țevile aceste până în fața casei din Str. Cimitirului 10 a, și-a făcut drum prin pământul și zidul casei și a pătruns noaptea în cantități mari în locuința familiei Nagy.

Regretele pentru nenorocita familie, care s'a bucurat de o bună reputație la toți vecinii, sunt unanime. Mare este însă și consternarea locuitorilor, a căror viață este espusă atât de ușor unor astfel de catastrofe. Este cererea generală și îndreptățită, ca cei cari sunt responzabili pentru sănătatea și viața locuitorilor orașului, să ancheteze cu toată severitatea casul și să ia măsuri întinse pentru evitarea în viitor a unor astfel de nenorociri grozave.

Bibliografie.

„Anuarul băncilor române pe 1909“. Anul X. Redactor: Constantin Popp, Sibiiu. Tiparul tipografiei archidiecezane 1908.

Acest »Anuar« binecunoscut și apreciat în cercurile băncilor noastre a apărut în zilele acestea cu un cuprins mai bogat ca în anii trecuți. Se extinde pe 12 coale tipar, din cari coala primă cu obicinuita parte calendaristică, iar 11 coale ocupă șematismul așezămintelor noastre financiare-comerciale. Coala primă conține pe lângă calendar încă următoarele notițe folositoare: mărimea normală a bancnotelor; terminul ultim pentru re-cumpărarea și retragerea din circulație a notelor de stat și a bancnotelor vechi în valuta austriacă; timbre de documente; chei pentru calcularea intereselor; fracțiunile comune mai obicinuite transformate în fracțiuni decimale; tragerile la sorți a losurilor; competința de timbru a registrelor comerciale (cu exemplu); scala de timbre (I, II și III;) tarif pentru telegrame; tarifa poștală și monetele diferitelor state.

Șematismul însuși conține în 3 părți institutele noastre financiare: societăți pe acții și însoțiri și societățile noastre comerciale, în număr de 164, indicându-se la fiecare: firma în toate limbile înregistrate, anul fondării, capitalul soc., prețul acțiunilor, terminul de prescripțiune al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, foile oficiale, numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiare și al funcționarilor, bilanțul și contul profit și perdere pe 1907; în fine distribuirea profitului net și al cuotei de binefacere.

Un capitol special este rezervat »Solidarității« și altor instituții de natură economică-financiară parte deja înființate, parte sub înființare și înregistrare, după cari urmează »Bilanțul general și Contul Profit și Perdere general pe 1907.«

La finele »Anuarului« este aclusă o »Tabelă statistică« conținând datele a 147 așezăminte financiare.

Prețul »Anuarului« este legat în pânză elegantă cor. 3+20 fil. porto; comande se primesc la administrația »Revistei Economice« în Sibiiu-Nagyszeben.

St. O. Iosif. *„Zorile“* Dramă istorică în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).

„P. Ispirescu“ Povestirile unchiașului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. *Teatru I.*

De cuprinsul următor:

„Șoldan Viteazul“, Mama Angheluța“, „Harșcu Boccegiul“, „Clevetici“, „Sandu Napoilă“, „Surugiul“, „Ion Păpușariul“, „Cucoana Chirița“ „Barbu Lăutaru“, „Paraponisitul“, „Kera Nastasia« „Haimana“, „Gură-Cască“, „Stan Covrigariul“, „Vivandiera“, „Păcală și Tândală“, „Scara mâței“ „Craiu nou“, Harță Răzășul“, „Ramășagul“, „Peatra din casă“, „Nunta țărănească“, „Chiriță la Iași“, „Chirița în Provincie“.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto.

Varietăți.

Contra zgomotului stradelor în America Lupta contra larmei zgomotoase pe stradele orașelor mari e dusă acum în întreaga America cu o energie neînduplecată și s'a ajuns iute la succese surprinzătoare. Planul a fost conceput într'un cartier muncitoresc din Filadelfia, căci muncitorii, cari se întorceau dela lucru din fabricele învecinate, asurziți de flueratul prelung al locomotivelor, de huruitul trenurilor fără de număr, de zgomotul enervant al carelor încărcate, — nu mai puteau avea nici un ceas de odihnă, de liniște, de repaos. Și în scurt timp se desvoltă chiar în acest cartier o adevărată epidemie de boli nervoase. In oraș s'au stabilit anumite »zone de liniște« în care fiece zgomot fără rost este aspru pedepsit. Orașul *Newyork* a adoptat fără întârziere noua ideie, și prin ordonanțe poliținești opri locomotivele și vapoarele să facă uz de fluerături și semnaluri zgomotoase. Radicalismul american însă nu se mulțumește numai cu jumătăți de măsuri, și astăzi vedem cum locatarii din Newyork au de plătit amenzi mari când posedă vre-un fonograf, cățel sau papagal ce nu convine vecinilor lor.

Exemplul dat de Newyork și Filadelfia a avut imediat răsunet în toate orașele mici și mari ale Statelor-Unite. La Bufalo și Detroit pot fi arestați conducătorii de locomotive, cari lasă ca mașinile lor să fluere. Și capitala Statelor-Unite Washington, nu rămâne în urmă. Vânzătorilor de ziare li-s'a oprit să strige marfa lor, și să anunțe cu glas tare nouele ediții de ziare între orele 10 seara și 6 dimineața. In orașul Boston s'au fixat anume ceasuri precum și anumite cartiere unde bietul flașnetar să-și poată exercita melodioasa-i profesiune. S'a ales chiar o comisiune specială care să cerceteze aceste instrumente ale artiștilor și cele prea vechi, cu sunet răgușit să fie scoase din uz. Dela orele 6 seara și până la 6 dimineața lătratul cânilor și miorlăitul pisicilor e aspru interzis. Și cetățenii Bostonului cată chiar cu multă stăruință să se conforme acestor dispoziții. Clopotele bisericelor pot suna numai după orele 6 dim., iar în satele învecinate e oprit a se descărca revolvere și puști.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 21 Decmvrie. In cercurile politice se afirmă că posiția baronului Aehrenthal este foarte zdruncinată. Indată ce se va limpezi situația actuală, baronul Aehrenthal se va retrage dela postul său.

Londra, 21 Decemvrie. — Pressa engleză duce o campanie aprinsă în contra lui Iswolski. Anglia vede cu ochi răi împăcarea dintre Austria și Rusia. Prin aceasta Anglia se declară în contra menținerii păcii.

Constantinopol, 21 Dec. Comisiunile parlamentare și-au început lucrările. Se asigură din anturagiul marelui Vizir, că după constituțiunea Camerei, dânsul va face o expunere a politicei externe și interne și dacă va primi un vot de încredere va rămânea să funcționeze înainte.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

„Călindarul Plugarului".

A apărut în editura tipografiei A. Mureşianu din Braşov **„Călindarul Plugarului" pe 1909.**

Cu apariţiunea lui pe 1909 „Călindarul Plugarului" intră în al 17-lea an al existenţei sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călindar îi vor face şi de rândul acesta o bună şi caldă primire, invităm pe toţi, dela ţăran până la fruntaşii dela oraş, cu frăţească dragoste să-l cumpere, să-l citească şi să-l răspândească, ca pe un călindar de care nimănuia până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puţinii bani ce costă.

In partea întâia a **„Călindarului Plugarului"**, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la poştă, telegraf, la taxele pentru timbre, competinţe etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat şi ţara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerciu. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât şi după lunile anului.

Partea economică conţine următoarele: Aşternutul vielor. Ingrăşatul vitelor. (I. Georgescu). Să ţinem o rânduială anumită la nutrirea vitelor. (A. Nistor). O prelegere poporală despre alegerea şi pregătirea seminţei, de A. Boldor. Animale folositoare şi stricătoare plugăritului şi grădinăritului, (I. Georgescu). Economia şi seceta, (I. Georgescu). Poveţe.

Partea literară are următoarele articole: Baronul lui Toma Vulture, (de I Rodina). Florile dalbe, (colindă, de V. Alecsandri). Sărbători vesele, (de Th. Popovici-Griviţa). Jubileul „Gazetei Transilvaniei". Poesii poporale. (Constantin Manu. învăţ.). Anecdote şi glume: Pân' mi-a eşit părul prin căciulă.... Dada toşi a murit.... De-ahala... Luaţi-l dacă-i al vostru... Ce a zis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful cel mare şi răzbunarea femeei. Mătuşa dela stână. Multe şi de toate. Sfaturi de ale bucătăriei pentru femeile econoame.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustraţiuni representând pe neuitaţii Metropoliţi Iosif Sterca Şuluţiu şi Andreiu br. de Şaguna, pe Simeon Bărnuţiu şi Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania" (apărută în anul 1838) şi pe directorii ei dela înfiinţarea ei până în ziua de azi etc.

Călindarul Plugarului costă **40 bani (fileri)** esemplarul plus porto postal de 10 bani.

Din partea vicecomitelui comit. Brassó.

Nr. 12803—1908.

Concurs.

Subsemnatul vicecomite prin aceasta escriu concurs la un post de oficial de clasa III-a devenit vacant la oraşul Brassó, şi provoc pe toti aceia, cari doresc a obţine acest post aşi înainta petiţiunile subscrisului vicecomite cel mai târziu **până în 20 Ianuarie 1909.**

La petiţiuni trebuesc anexate următoarele documente:

a) Atestat şcolar;
b) Atestat de botez;
c) Atestat de moralitate;
d) Documentele militare, cari le posed. Mai departe au a documenta concurenţii, că posed limba germână în scris şi verbal, şi limba maghiară şi română cel puţin verbal.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1200 coroane salar fundamental;
300 coroane bani pentru quartir precum şi quinqueniile prescrise în Statutul de organizatiune al oraşului Brassó.

Totodată notez, că oficiantului ales, în sensul Statutului orăşenesc deja amintit, nu i este permis a avea şi oareşcare ocupaţiune privată.

Brassó, în 16 Dec. 1908.

Jekelius m. p.,
vicecomite.

1—2.

Nr. 91/1908.

Publicaţiune.

În conformitate cu concluzul subsemnatei Eforii şcolare dela 26 Iunie 1008 Nr. 91 să publică **licitaţiune minuendă** pentru darea în lucrare **a 10 ferestrii** la aripa dreaptă a faţadei dinspre groaveri, a gimnaziului român gr. or. din loc.

Preţul de strigare pentru aceste ferestrii **dimpreună cu aşezatul** lor e **K 900.—.**

Licitaţiunea să va ţinea Duminecă în 14 (27) Decemvrie 1908, la 10 oare a. m. în cancelaria Eforiei şcolare.

Licitanţii vor depune înainte de începerea licitaţiunei un vadiu de 10% din preţul de strigare.

Oferte în scris să primesc până *Sâmbătă, în 13 (26) Decemvrie a. c. la 12 oare a. m.* şi acestea încă au să fie provăzute cu vadiul de 10%.

Informaţiuni să pot lua în cancelaria Eforiei şcolare, în fie-care zi de lucru, în oarele de birou: *dela 9—12 a. m. şi dela 3—5 p. m.*

Braşov, 1/14 Decemvrie 1908.

Eforia şcoalelor centrale gr. or. rom. Braşov.

439,2—3).
